DOMSTOLENS KENDELSE (Første Afdeling)
11. januar 1996 *

I sag C-89/95 P,

D., forhenværende tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved advokat Eric Boigelot, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Louis Schiltz, 2, rue du Fort Rheinsheim,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 26. januar 1995 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Fjerde Afdeling) i sag T-549/93 (D. mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 43, jf. Sml. Pers. I-A, s. 13), hvorunder der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

den anden part i appelsagen er:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Ana Maria Alves Vieira, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, D.A.O. Edward, og dommerne P. Jann (referererende dommer) og L. Sevón,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: M.B. Elmer
justitssekretær: R. Grass,

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 24. marts 1995 har D. i medfør af EF-statuttens artikel 49 og de tilsvarende bestemmelser i EKSF- og Euratom-statutten for Domstolen iværksat appel af Rettens dom af 26. januar 1995 (sag T-549/93, D. mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 43, jf. Sml. Pers. I-A, s. 13), hvorved Retten frifandt Kommissionen for sagsøgerens påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 30. september 1993 om som disciplinærsanktion i henhold til artikel 86, stk. 2, litra f), i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber at fjerne sagsøgeren fra tjenesten uden frakendelse eller reduktion af retten til alderspension.

2 Med hensyn til de faktiske omstændigheder i tvisten mellem D. og Kommissionen konstaterede Retten følgende:

»1. Den 28. april 1988 blev sagsøgeren udnævnt til leder af Kommissionens delegation i Stillehavsområdet med tjenestested på F., hvor han gjorde tjeneste til november 1991. Fra den 1. december 1991 fik sagsøgeren stillingen som Kommissionens delegationsleder i Zambia. Forinden havde han arbejdet som konsulent og siden som delegationsleder for Kommissionen i en række lande.

2. Under en undersøgelse i februar 1993, som Kommissionens Generalinspektorat for Delegationerne foretog af delegationen på F., fik inspektørerne kendskab til visse beskyldninger mod sagsøgeren angående den periode, hvor han havde virket som delegationsleder. Disse beskyldninger (jf. rapporten udarbejdet af inspektørerne Wolff og Long (bilag 3 til svarskriftet) og fru M.'s, fru C.'s og fru T.'s forklaringer til inspektørerne (bilag 4 til svarskriftet)] drejede sig i det væsentlige om seksuel chikane, som det kvindelige personale på delegationen havde klaget over, samt om tjenstlige forseelser, der bl.a. bestod i ubegrundede betalinger til visse medlemmer af personalet, hvorved der tillige var sket forskelsbehandling, og i almindelighed om mislig og urimelig forvaltning af Kommissionens personale og goder.

3. Den 4. maj 1993 meddelte generaldirektøren for personale og administration ... som ansættelsesmyndighed sagsøgeren, at der var indledt disciplinærsag mod ham.

4. Efter at have hørt sagsøgeren den 26. maj 1993 suspenderede ansættelsesmyndigheden ham ved afgørelse af 28. maj 1993 fra tjenesten uden tilbageholdelse af vederlag i medfør af artikel 88 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber ('vedtægten').

5. Den 2. juni 1993 udpegede ansættelsesmyndigheden en konsulent i Generaldirektoratet for Personale og Administration til på sine vegne at 'foretage en afhøring af de vidner, der var trådt frem, og som befandt sig på F., og til at foretage en inspektion på stedet'. Klagerne og andre lokalt ansatte afgav forklaring mellem den 7. og 13. juni 1993. Andre tjenestemænd og ansatte, som tidligere havde arbejdet med sagsøgeren, blev afhørt mellem den 18. juni og den 2. juli 1993.

6. Efter at have underrettet sagsøgeren herom den 29. juni 1993 rejste ansættelsesmyndigheden sagen for Disciplinærrådet ved indgivelse af en indberetning den 9. juli 1993 (bilag 5 til svarskriftet). I denne indberetning anførtes det, at sagsøgeren havde udøvet seksuel chikane over for kvindelige lokalt ansatte ved Kommissionens delegation på F., mens han var leder heraf. Indberetningen vedrørte ikke de 'alvorlige tjenstlige forseelser', som der tidligere var fremsat beskyldninger om, idet ansættelsesmyndigheden bemærkede, at ... 'på baggrund af anklagerne og de beviser, der er fremført herfor, finder (ansættelsesmyndigheden) sig ikke foranlediget til på dette stadium at rejse dette spørgsmål for Disciplinærrådet'.

7. Efter at have gjort sig bekendt med samtlige sagens bilag og hørt sagsøgeren, der var bistået af sin advokat, og lederen af Kommissionens undersøgelse anbefalede Disciplinærrådet i sin udtalelse af 27. juli 1993 ansættelsesmyndigheden 'at anvende disciplinærsanktionen i vedtægtens artikel 86, stk. 2, litra f), på D., dvs. fjernelse fra tjenesten uden frakendelse af retten til alderspension'. Under afhøringen i Disciplinærrådet anmodede sagsøgeren om, at der blev foranstaltet en supplerende, kontradiktorisk undersøgelse omfattende bl.a. en konfrontation med de tre klagere og en lægeundersøgelse. Disciplinærrådet afslog denne anmodning.

8. Da ansættelsesmyndigheden på ny havde hørt sagsøgeren den 29. juli 1993, meddelte den ham ved skrivelse af 30. juli 1993, at den havde besluttet at 'efterkomme hans anmodning om ... at der blev foranstaltet en konfrontation mellem ham selv og hver enkelt klager, inden der bliver truffet afgørelse i disciplinærsagen imod (ham). Resultaterne af disse konfrontationer, der vil finde sted i de kommende uger, skal supplere Disciplinærrådets udtalelse af 27. juli 1993 og vil indgå i sagen'.

9. Konfrontationen mellem sagsøgeren og de tre klagere bistået af hver deres advokat fandt sted den 7. september 1993 under tilstedeværelsen af en repræsentant for ansættelsesmyndigheden.

10. Den 15. september 1993 foretog ansættelsesmyndigheden et sidste forhør af sagsøgeren i overensstemmelse med artikel 7 i bilag IX til vedtægten.

11. Efter afslutningen af denne procedure pålagde ansættelsesmyndigheden ved afgørelse af 30. september 1993 sagsøgeren sanktionen fjernelse fra tjenesten uden frakendelse af retten til alderspension med virkning fra den 1. december 1993. I afgørelsen anførte ansættelsesmyndigheden i det væsentlige, at de påklagede forhold, således som de fremgik af de forulempedes forklaringer, udgjorde en meget alvorlig forseelse og en overtrædelse af almindelige retsregler, som hverken sagsøgerens helbredstilstand eller andre omstændigheder på nogen måde kunne undskylde.«

3 Ved stævning indleveret den 25. oktober 1993 anlagde sagsøgeren sag ved Retten. Ved afgørelse af 23. februar 1994 afslog ansættelsesmyndigheden udtrykkeligt hans klage. Ved dom af 26. januar 1995 frifandt Retten sagsøgte.

4 I appellen af denne dom har appellanten nedlagt påstand om, at Rettens dom ophæves, og at der gives appellanten medhold i de sagen i første instans nedlagte påstande om, at Kommissionens afgørelse af 30. september 1993 og ansættelsesmyndighedens afgørelsen af 23. februar 1994 annulleres, og om, at sagsøgte tilpligtes at genindsætte appellanten i hans stilling i den tidligere lønklasse, på det tidligere løntrin og med det tidligere vederlag med virkning fra den anfægtede afgørelses ikrafttrædelsesdato i overensstemmelse med afgørelsen herom, og at indstævnte endvidere tilpligtes at udbetale appellanten hele det ham tilkommende vederlag, herunder de ham tilkommende tillæg, der skyldes fra den 1. december 1993, indtil afgørelse træffes, og med tillæg af 8% i rente fra hver enkelt vederlags forfaldsdato, samt om, at indstævnte endelig tilpligtes at afholde alle sagens omkostninger i begge instanser.

5 I sine indlæg i appelsagen har Kommissionen nedlagt påstand om sagens afvisning, subsidiært om frifindelse.

6 I henhold til artikel 119 i Domstolens procesreglement kan Domstolen når som helst beslutte at afvise eller forkaste appellen uden at indlede mundtlig forhandling, når det er åbenbart, at appellen skal afvises eller forkastes.

7 Til støtte for appellen har sagsøgeren fremført to anbringender.

Første anbringende

8 Som sit første anbringende har appellanten anført, at Retten med urette har anset det for godtgjort, at han har gjort sig skyldig i seksuel chikane som påstået. Ifølge appellanten var de foreliggende vidneudsagn ikke tilstrækkelige til at lægge dette til grund. Som sagen var fremlagt af Kommissionen, indeholdt den i realiteten kun klager fra de forulempede og forklaringer fra andre, som indrømmede, at de ikke havde været vidner til de påberåbte forhold. I dommen var navnlig klagen og beviset sammenblandet, idet Retten fandt, at vidneudsagnene fra de forulempede, der nødvendigvis ikke kunne være upartiske, var tilstrækkelige til at godtgøre, at de pågældende handlinger faktisk havde fundet sted. Med hensyn til seksuel chikane skal endvidere beviset — som det fremgår af Kommissionens henstilling 92/131/EØF af 27. november 1991 om beskyttelse af mænds og kvinders værdighed på arbejdspladsen og særligt af bilaget dertil, hvori der er opstillet en adfærdskodeks vedrørende foranstaltninger til bekæmpelse af seksuel chikane (EFT 1992 L 49, s. 1) — i hvert enkelt tilfælde føres uafhængigt af klagerne.

9 Det bemærkes hertil, at ovennævnte adfærdskodeks — i modsætning til, hvad der er anført af appellanten — ikke kan fortolkes således, at det deri forbydes som bevisfaktor at tage hensyn til forklaringer afgivet af en klager. Den retsinstans, der skal tage stilling til, om de påståede forhold faktisk har fundet sted, afgør endeligt, om de foreliggende beviser er tilstrækkelige.

10 Det skal derfor blot konstateres, at Retten, som det klart fremgår af præmis 69-72 i den anfægtede dom, ikke kun støttede sig på vidneudsagnene fra de tre, der var blevet forulempet ved appellantens adfærd, men tillige lagde vægt på, at disse forklaringer var afgivet ved tre lejligheder og er overensstemmende på alle punkter, og at disse tre personer samtidig havde klaget over den samme form for adfærd, og på en række vidneudsagn fra personer, som havde bemærket kvindernes chokerede udtryk efter appellantens overgreb mod dem, og kunne tilføje andre bemærkninger hertil.

11 Retten kan derfor ikke anses for at have tilsidesat bestemmelserne og de almindelige retsgrundsætninger vedrørende bevisbyrden. Det er således åbenbart, at dette led af appellantens første anbringende skal forkastes.

12 Med hensyn til appellantens øvrige argumentation, nemlig om, at Retten har anlagt en urigtig bedømmelse af beviserne, bemærkes det, at ifølge EF-traktatens artikel 168 A og de tilsvarende bestemmelser i EKSF- og Euratom-traktaten er appellen begrænset til retsspørgsmål. Denne begrænsning er nærmere fastsat i EF-statuttens artikel 51, stk. 1, og de tilsvarende bestemmelser i EKSF- og Euratom-statutten for Domstolen.

13 Endvidere bemærkes det, at Domstolen ved flere lejligheder har fastslået, at appel kun kan støttes på, at Retten har overtrådt visse retsregler, idet enhver bedømmelse af faktisk karakter er udelukket, og således kun kan antages til realitetsbehandling, for så vidt som appelskriftet støttes på, at Retten har truffet en afgørelse, som strider mod de retsregler, den skal sikre overholdelsen af (jf. dom af 1.10.1991, sag C-283/90 P, Vidrányi mod Kommissionen, Sml. I, s. 4339, præmis 12 og 13, af 8.4.1992, sag C-346/90 P, F. mod Kommissionen, Sml. I, s. 2691, præmis 7, af 2.3.1994, sag C-53/92 P, Hilti mod Kommissionen, Sml. I, s. 667, præmis 10, og af 1.6.1994, sag C-136/92 P, Kommissionen mod Brazzelli m.fl., Sml. I, s. 1981, præmis 48).

14 Ligesom Domstolen ikke har kompetence til under en appel at fastslå, hvilke faktiske omstændigheder der er omfattet af en sag, har den principielt ikke kompetence til at bedømme de beviser, Retten har lagt til grund for sin konstatering af, at disse omstændigheder foreligger. Når disse beviser er blevet forskriftsmæssigt tilvejebragt, og når bestemmelserne og de almindelige retsgrundsætninger vedrørende bevisbyrden såvel som de processuelle regler vedrørende fremlæggelse af bevis er blevet iagttaget, er det alene Retten, der har kompetence til at afgøre, hvilken bevisværdi der skal tillægges de oplysninger, den har fået forelagt (jf. bl.a. ovennævnte dom i sagen Kommissionen mod Brazzelli, præmis 66).

15 Eftersom Domstolen således ikke har kompetence til at efterprøve Rettens vurdering, er det åbenbart, at appellantens argumentation vedrørende dette led af det første anbringende skal forkastes.

Andet anbringende

16 I sit andet anbringende har appellanten gjort gældende, at Retten har tilsidesat de almindelige retsgrundsætninger, hvorefter der skal foretages en upartisk undersøgelse af disciplinærsager, og kontradiktionsretten fuldt ud og strengt skal overholdes.

17 I det første led af dette anbringende har appellanten gjort gældende, at Retten ikke har tillagt det vægt, at en række kvinder har afgivet forklaring, hvori de har anført, at de aldrig har været udsat for nogen form for seksuel chikane fra appellantens side, men at Retten udelukkende har lagt visse forulempedes belastende vidneudsagn til grund uden at forklare eller begrunde denne undladelse.

18 Hertil bemærkes det blot, at Retten i dommens præmis 73 anførte, at de forklaringer til støtte for appellanten, som appellanten henviste til, under ingen omstændig-

heder kunne rejse tvivl om den bevismæssige værdi af de belastende vidneudsagn, idet det forhold, at disse personer aldrig har været vidner til de handlinger, som appellanten beskyldes for, ikke indebærer, at disse handlinger ikke har fundet sted. Retten har således taget hensyn til de vidneudsagn til støtte for appellanten, hvortil appellanten har henvist, og har i tilstrækkeligt omfang forklaret, af hvilke grunde Retten ikke fandt dem afgørende. Det er derfor åbenbart, at første led af andet anbringende må forkastes.

19 I andet led af andet anbringende har appellanten anført, at Rettens dom er behæftet med en mangel ved begrundelsen, idet der ikke deri tages stilling til hans anbringende om, at ansættelsesmyndighedens undersøgelse af sagen skete med henblik på at belaste ham, ikke med henblik på at forsvare ham. Den almindelige grundsætning om, at enhver tiltalt skal anses for uskyldig, indtil det modsatte er bevist, er således blevet tilsidesat.

20 Hertil bemærkes det blot, at Retten i præmis 74 i den anfægtede dom har anført, at sagsøgeren på intet tidspunkt under sagen for Disciplinærrådet har indkaldt vidner til sit forsvar, hvilket han har ret til i henhold til artikel 4 i bilag IX til vedtægten. Det er således åbenbart, at det andet led af andet anbringende ligeledes må forkastes.

Sagens omkostninger

21 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. I henhold til procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne selv deres egne omkostninger i personalesager. I medfør af procesreglementets artikel 122, stk. 2, finder artikel 70 imidlertid ikke anvendelse ved appel

iværksat af tjenestemænd eller øvrige ansatte ved en institution mod institutionen. Da appellanten har tabt sagen, pålægges det ham at betale appelsagens omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

1) Appellen forkastes.

2) Appellanten betaler sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 11. januar 1996.

R. Grass — D.A.O. Edward

Justitssekretær — Formand for Første Afdeling